Kwaliteitsnormen Praktijkvoering Reumatologie
Mei 2020

Inleiding

Nederlandse reumatologen presteren goed. Dat blijkt uit de talrijke artikelen in internationale reumatologische tijdschriften die verslag doen van resultaten van wetenschappelijk onderzoek en van successen die behaald worden in de patiëntenzorg. Ook goed presteren in de toekomst zal niet vanzelf gaan. We moeten ons blijven inzetten voor behoud van wat we goed doen en vooral voor verbeteren van wat beter kan.
Deze Kwaliteitsnormen zijn een beschrijving van de opvatting over de kwaliteit van reumatologische zorg naar de maatstaven die binnen onze eigen beroepsgroep en binnen de maatschappij heersen. De normen zijn geen doel op zich, ze moeten behulpzaam zijn in het traject van voortdurende verbetering van het werk van reumatologen.

De reumatoloog

- De reumatoloog is te allen tijde verantwoordelijk voor zijn/haar behandeling van de reumatische ziekten van zijn/haar poliklinische en klinische patiënten.
- De reumatoloog levert continuïteit van zorg en oefent derhalve zijn praktijk uit in samenwerking met collega-reumatologen. (Waarderingssystematiek voor Kwaliteitsvisitaties NVR 2020, WS)
- De reumatoloog benut structureel de expertise van collega's en werkt daartoe samen met collega's. (WS)

De vakgroep

- De vakgroep reumatologie bestaat uit tenminste 2 reumatologen. Het aantal fte reumatologen is tenminste 1.6.
- De vakgroep kan werken binnen een maatschap of in dienstverband. In ieder geval moet er een goed omschreven samenwerkingsverband zijn met afspraken over de verdeling van taken.
- Er worden gestructureerde vakgroepvergaderingen gehouden en genotuleerd en de uitvoering van de besluiten wordt gemonitord. (WS)
- De vakgroep heeft een huishoudelijk reglement, waarin de wijze van vergaderen en besluitvorming is vastgelegd.
- De vakgroep werkt binnen een ziekenhuis of een instelling, die daarmee vergelijkbaar is in aard en kwaliteit van organisatie en voorzieningen.
- De vakgroep maakt jaarlijks een verslag van activiteiten. Dit jaarverslag meldt tenminste de items genoemd in bijlage 1.(WS)
- De vakgroep maakt een meerjarenbeleidplan en een daarbij aansluitend jaarplan
- De vakgroep onderzoekt tenminste iedere vijf jaar het vakgroepfunctioneren met de Quickscan of een vergelijkbaar hulpmiddel en analyseert de uitkomsten, stelt verbeterplannen op en voert die uit. (WS)
- De verdeling van de individuele belasting/werklast komt met regelmaat aan de orde in de vakgroep en leidt tot aanpassing/verandering. (WS)
- De vakgroepleden houden zich aan het onderling afgesproken beleid en hebben een systeem om dat beleid regelmatig te evalueren en te verbeteren. (WS)

Professionele ontwikkeling

- De reumatoloog volgt scholing, neemt deel aan kwaliteitsvisitaties en verricht tenminste 16 uur per week patiëntgebonden reumatologisch werk, zodat hij voldoet aan de eisen voor herregistratie.
- Nascholing wordt onderling afgestemd binnen de vakgroep (WS)
- De reumatoloog draagt zorg voor behoud van vaardigheid in de verrichtingen die hij doet.
- De reumatoloog werkt mee aan het systeem voor evaluatie van Individueel Functioneren Medisch Specialisten (IFMS) of aan een vergelijkbaar systeem van evaluatie (WS)

- In de werkkamers en in de bibliotheek is er (elektronisch) toegang tot recente vakliteratuur en tot medisch specialistische informatiesystemen.

Samenwerkingsverbanden

- De vakgroep reumatologie is goed geïntegreerd in de organisatie van het ziekenhuis en de medische staf
- De vakgroep neemt deel aan ziekenhuis- en stafcommissies (WS)
- De vakgroep maakt samenwerkingsafspraken met verwijzende huisartsen (WS)
- De vakgroep heeft regelmatig en gestructureerd overleg of gezamenlijke spreekuren met relevante medisch specialismen zoals interne geneeskunde, orthopedie, kindergeneeskunde, radiologie, pathologie. (WS)
- De vakgroep neemt deel aan voor hen relevante ziekenhuis brede patiëntenbesprekingen. (WS)
- De vakgroep heeft regelmatig en gestructureerd overleg met verpleegkundig reumaconsulenten en/of verpleegkundig specialisten en/of physicians assistants. Voor deze medewerkers zijn er schriftelijke werkafspraken. (WS)
- De vakgroep voldoet aan de algemene eisen die gesteld zijn aan organisaties waarbinnen ze werkt, zoals ziekenhuizen en behandelcentra

Medisch handelen en beleid

- Gegevens van elke patiënt worden vastgelegd in een dossier, op papier of elektronisch. De verslaglegging is volledig en actueel, zodat continuïteit en overdraagbaarheid van behandeling zijn gewaarborgd. De minimale eisen aan het dossier zijn vermeld in bijlage 2. (WS)
- De reumatoloog zorgt voor berichtgeving, op papier of elektronisch, aan de huisarts en eventueel andere direct bij de behandeling betrokken artsen. Er wordt in ieder geval bericht gegeven bij iedere nieuwe poliklinisch patiënt nadat het initiële onderzoek is afgerond, bij elke belangrijke verandering in de medische situatie, bij elke belangrijke wijziging in de medicatie, na een klinische opname en tenminste eenmaal per jaar.
- De reumatoloog en de vakgroep volgen de richtlijnen van de beroepsvereniging en andere richtlijnen en protocollen, die ter zake zijn. De richtlijnen en protocollen zijn openbaar, direct beschikbaar en toegankelijk binnen de praktijk. (WS)
- De vakgroep is op de hoogte van eventuele actuele kwaliteitsindicatoren van de Nederlandse Vereniging voor Reumatologie en toetst hieraan eigen uitkomsten. (WS)
- Patiënten moeten voldoende informatie krijgen over hun aandoening, de diagnostiek en de behandeling. Conform de WGBO dienen de volgende punten in ieder geval besproken te worden om een Informed Consent te verkrijgen:

1. Diagnose
   - aandoening /ziekte
   - aard en doel van het onderzoek
2. Behandeling
   - aard en doel van behandeling/ ingreep/ operatie
   - voor- en nadelen, eventuele alternatieven
   - resultaat en prognose
   - risico's en gevolgen (fysiek, emotioneel, sociaal)
3. Gerichte toestemming
   - checken of informatie begrepen is
   - toestemming vragen voor onderzoek of behandeling
4. Informatiefolders
   - welke folders meegegeven zijn, hoofdpunten toelichten

Wat dient vastgelegd te worden in het dossier?
In alle patiëntendossiers moeten minimaal de volgende items worden vastgelegd:

1. Hoofdpunten van besproken informatie
2. Welke risico's en behandelalternatieven besproken zijn
3. Welke folder is meegegeven.

De vast te leggen informatie moet in relatie staan met de aard van het onderzoek, de behandeling en/of de ingreep en wordt bepaald door datgene wat redelijkerwijs voor de patiënt noodzakelijk is om een wel afgewogen beslissing ie kunnen nemen.

- De reumatoloog registreert complicaties in een overzicht. De vakgroep bespreekt de complicaties gestructureerd en regelmatig. Van deze bespreking wordt een verslag gemaakt. De complicatiebespreking leidt tot aanpassingen van beleid waar nodig en mogelijk. (WS)
- De reumatoloog registreert diagnoses en behandelingen in overzichten, zodat hij zichzelf -en desgevraagd anderen- inzicht kan verschaffen in zijn medisch handelen.
- De patiënt wordt geïnformeerd over de aard en toedracht van incidenten met gevolgen voor de patiënt, dit wordt vastgelegd in het medisch dossier van patiënt. (WS)
- De vakgroep geeft aan patiënten en andere belanghebbenden informatie over risico's van medicatie, ingrepen of behandeling anderszins. (WS)

Praktijkvoering
- De toegangstijd blijft binnen de Treek normen, zoals vermeld in bijlage 3. (WS)
- Er is een regeling voor spoedpatiënten
- De wachttijd op de polikliniek blijft binnen 15 minuten. Bij uitloop worden de wachtenden geïnformeerd.
- De tijd voor het eerste consult is tenminste 30 minuten, voor elk volgend consult tenminste 10 minuten.
- De regeling van avond-, nacht- en weekenddienst is vastgelegd in een rooster.
- Er is een afspraak over de wijze van overdracht van de dienst. (WS)
- De dienstdoende reumatoloog is voortdurend bereikbaar en beschikbaar voor huisartsen, collega's in het ziekenhuis, de klinische afdeling en de spoedeisende hulp. (WS)
- Er is een wekelijkse bespreking van probleempatiënten en klinische patiënten.
- De vakgroep meldt incidenten, analyseert en bespreekt de meldingen en voert verbeteracties uit. (WS)
- De vakgroep brengt het patiëntenperspectief in kaart, bespreekt de uitkomsten en gebruikt deze om verbeteracties uit te voeren. (WS)
- De vakgroep registreert klachten van patiënten en verzamelt suggesties voor verbetering, bespreekt deze en stelt verbeteracties op. (WS)
- Bij introductie van nieuwe behandelingen (bijvoorbeeld: de introductie van biologicals) kijkt de vakgroep van tevoren naar, procedurele, personele en organisatorische veranderingen en bijkomende kosten. Men analyseert en bespreekt de bevindingen en voert verbeteracties uit.
- Bij introductie of aanpassing van onderzoeksapparatuur of behandeling kijkt de vakgroep tevoren naar technische, procedurele, personele en organisatorische veranderingen. (WS)
- De vakgroep meldt meteen aan de raad van bestuur en aan het stafbestuur indien een civielrechtelijke, strafrechtelijke of tuchtrechtelijke procedure verband houdend met de zorgverlening tegen (een van) hen is aangespannen en bewandelt gezamenlijk het juridische traject (WS)
- De vakgroep maakt gebruik van regelingen die zijn ingebed in de organisatie om de uitkomsten van klachten en of civiel-, straf- of tuchtrechterlijke procedures verband houdend met de zorgverlening en professionaliteit te analyseren en te bespreken, verbeteracties vast te stellen en uit te voeren. (WS)

Faciliteiten

Polikliniek
- De polikliniek heeft spreekkamers, onderzoekkamers en een behandelkamer voor artsen, verpleegkundig reumaconsulenten, verpleegkundig specialisten en physicians assistents.
- De spreekkamers en werkkamers hebben schermen met hoge resolutie voor het bekijken van beeldvormende onderzoeken.
- De behandelkamer is geschikt voor het doen van puncties, injecties en eventuele andere onderzoeken en ingrepen passend binnen het kader van de reumatologie. Voor assistentie is een verpleegkundige en/of doktersassistente beschikbaar, eventueel op afroep.
- Onderzoekkamer en behandelkamer kunnen worden gecombineerd.
- Op de polikliniek is een polarisatiemicroscoop, die gereed staat voor gebruik.
- Er staat echoapparatuur ter beschikking van de reumatologen.
- Informatiemateriaal over reumatische ziektebeelden en over medicatie en behandelingen staat ter beschikking voor patiënten.
- Wachtkamer, ontvangstbalie, spreekkamers, onderzoekkamers, behandelkamer en de inrichting van de ruimten zijn toegankelijk en geschikt voor minder valide patiënten en rolstoelen. Ze bieden voldoende ruimte voor patiënt en begeleider. De indeling en inrichting waarborgen privacy.
- De polikliniek is op reguliere werkuren bereikbaar voor het maken van afspraken, voor het aannemen van berichten en vragen van patiënten. De medewerkers die patiënten hiertoe te woord staan hebben specifieke kennis van de reumatologie voor het zorgvuldig afhandelen van vragen en berichten en over de gang van zaken binnen de afdeling reumatologie.

Kliniek en dagbehandelingen
- De vakgroep reumatologie kan beschikken over bedden en personele en materiële faciliteiten voor klinische behandelingen.
- De vakgroep reumatologie kan beschikken bedden of stoelen met personele en materiële faciliteiten voor dagbehandeling.
- Op de klinische afdeling en de afdeling voor dagbehandeling zijn protocollen en richtlijnen direct toegankelijk en beschikbaar. Afspraken voor onderzoeken en behandelingen worden vastgelegd, op papier of elektronisch.

Geneesmiddelen en apotheek
- De poliklinische apotheker neemt de gebruikelijke taken en verantwoordelijkheden van de stadsapotheker in acht.

Secretariaat
- De vakgroep heeft secretariële ondersteuning voor de medische en praktische administratie en archivering en voor registraties en rapportages.

Algemeen
- Een aantal voorzieningen moet algemeen voor medisch specialisten en vakgroepen beschikbaar zijn. De aanwezigheid daarvan wordt verondersteld. Ze worden niet afzonderlijk beschreven.

Opleiding, onderwijs en supervisie
- Reumatologen die in de praktijk betrokken zijn bij de opleiding van arts-assistenten, coassistenten of verpleegkundigen reserveren tijd voor supervisie en coaching.

Verantwoording

- Een verantwoording bij dit document vindt u in bijlage 4.

Bijlage 1

- Minimale onderdelen jaarverslag:
- Kwantitatieve gegevens
- Kwalitatieve gegevens zoals resultaten van periodieke toetsing d.m.v. kwaliteitsinstrumenten
- Personele en organisatorische aspecten
- Patiëntgebonden ontwikkelingen binnen de afdeling
- Participatie in ziekenhuis- en stafactiviteiten
- Onderwijs en nascholing
- Complicatieregistratie
- Beleidsplan/toekomstvisie en realisatie van jaarplan
- Klachten en VIM meldingen

Bijlage 2

- Minimale onderdelen medisch dossier:
- Diagnose en/of reden van komst (diagnostiek, behandeling etc.)
- In iedere geval 1 keer anamnese en lichamelijk onderzoek
- Gegevens over beloop
- Ziekteactiviteit meting
- Actuele medicatie
- Overzicht: diagnose en gevoerde beleid (DMARD's, operaties)
- Brief en jaarlijks herhalingsbrief met daarin tenminste conclusie en/of diagnose en actuele behandeling
- Mededelingen/informatie aan patiënt (WGBO)

Bijlage 3

- De reumatoloog treft maatregelen om de toegangstijden en wachttijden voor patiënten te beperken.
- Treeknormen 2014

zorgsoort	**toegangs- of wachttijd**	**norm**
eerste polikliniekbezoek	toegangstijd	Treeknorm = 4 weken
diagnostiek indicatiestelling	wachttijd diagnostiek	Treeknorm = 4 weken
dag opname	wachttijd behandeling	Treeknorm = 6 weken
klinische behandeling	wachttijd behandeling	Treeknorm = 7 weken

Bijlage 4

- Kwaliteitsnormen Praktijkvoering: aanpassing 2017
- De "*Waarderingssystematiek voor kwaliteitsvisitaties NVR 2020"*
- Het visiedocument van Orde van Medisch Specialisten en Wetenschappelijke Verenigingen *Optimaal functioneren van medisch specialisten* 2013.
- Opvattingen over en eisen aan medisch specialistische praktijken van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.
- De kennis en ervaring binnen de commissie Kwaliteitsvisitaties Reumatologie.
- Met vakgroep wordt bedoeld het samenwerkingsverband waarbinnen een reumatoloog werkt